

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott gármond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilttéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A
„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

Az országházból.

Buda-Pest, január 30.

(y) Végén állunk tehát az óriás vitának,
melyet minden nagytás nélkül 6 éves parla-
mentünknek, ha nem is épen legérdekesebb, de
legtudományosabb és leghiggadtabb vitájának
kell neveznünk.

A való elmondását önmagáról dicsekvés-
nek veszik, hanem szóljon a higgadt ítélet s
el kell, hogy esmerje, hogy pártunk férfiereje,
kormányképessége a vitában tündökölt.

A jelen évi költségvetésben mutatkozó de-
ficit, még mielőtt a vita megkezdődött, tud-
valelőleg az ország mindkét pártjában némi
aggodalmakat gerjesztett, ehez járult az oszt-
rák nemzeti banknak mondhatnánk galád ma-
gataratása s e folytán hazánk pénzügyi zava-
rai, melyen felül a bizalmat az is csökkentet-
te, hogy országgyűlésünk egy nagy kölcsön-

kötésével fejezte be a múlt évet, a tárgy te-
hát: a közös aggodalom meg volt, mely ellen
pártunk nagyjai sikra szálljanak és ők a csa-
tamezőről dicsőséggel tértek vissza, olyan ba-
bérokkal, melyekkel nemcsak mi dicsekedünk
itt, de a melyeket kénytelenül bár, maga az
ellenzék is megadott. Diadalmaskodtunk ön-
érzettel elmondhatjuk; sikerült megmutatni az
országnak, hogy férfiak kezében van sorsa, kik-
nek van erejük a hullámokkal szembeállítani
és képességek a kormányznak bölcs vezetésére.
Pártunk e nagyszerű vita után országszerte
visszanyerhette önbizalmát s megnyugvással
nézhetünk ismét a jövő elé.

S midőn pártunk diadalérzete hat át, ön-
kénytelenül elének tolaodik a kérdés, hogy mit
tett e vitában a másik párt? mit mutatott fel
kormányképességéből?

Kik e nagy vitát hallgatták és olvasták,
tanui lehettek annak az erőlködésnek, melylyel
az ellenzék pessimismus első tétit igyekezett a
feltárt fényes oldalakat vétekkel vádolni a
kormányt itt is amott is, hibákat keresni a
pénzügyi bizottság előterjesztésében stb. stb.
A ki azonban végig olvasta az ellenzéki lapa-
kat a párt-szemüvegen keresztül is rájöhett
azon pírulva tett elismerő nyilatkozatokra s
olykor azon megszorodott gunyra, melyekre
a jobboldal férfainak beszédeit kísérték s me-
lyekre az érvek sulya készítette őket. Kit állított
az ellenzék egy Gorové, Kautz, Lónyay és Ker-
kapolyval szembe? Ghiczy és Tiszát A törté-
nész majd párhuzamot fog vonni e beszédek
között, de a különbséget, azt hisszük, a jelen
emberei még ellenzékiek is beláthatták s tisz-
ta fogalmat szerezhetek magoknak az ész és
erő mérvéről, mely felett a két párt rendel-
kezik.

Ghiczy és Tisza beszédét a balközépi
lapok természetes, hogy hivatalosan megdi-
csérték, annak azonban az ország volt tanu-
ja, minő könnyűséggel tette porrá Kerkapoly
Ghiczy beszédének magvát: a pénzügyi bizott-
ság jelentésében keresett hibákat. Az „Ellen-
ör“ ebbeli szegényében a pénzügyi bizottság
jelentésének rontott s bonyolodottsággal vá-
dolta, mert még olyan okos fő, mint Ghiczy
is belezavarodott. Bizony az államháztartás bo-
nyolodott tudomány, s úgy látszik mindenek-
felett, hogy nem az ellenzék számára termelt.

— Te azt képzelted, hogy szép, jó tulajdonidért
választott téged ez ur, s e hit a hetedik égbe ra-
gadt, mondá nagyot kacagva Albert.

— Mari mindig is tele volt önhiúsággal, jegy-
zé meg bosszusan nagynéném.

Keztem magamhoz térni, s kissé pírulva,
hogy ily levertséget mutattam, így szólék:

— Kedves néni, engedje meg köszönetet mon-
dani szeretetének ez új tanujelért...

Nem én vagyok ki a hozományt adja, szakita
félbe szárazon nagy néném.

— Nem kegyed, kedves néném? De hát ki,
tán nem...

Nagyatámra tekinték, ő fejté ráta.

Presle ur, nem találod ki, mondá Denévre
asszony mosolyogva.

— Hogyan! Presle ur? kiálték,
— Épen ő kisasszony.

Ön, uram, ön, mondám Erneszthez fordulva
reszketeg hangon. Ön, ki már a nővelébe is el akart
küldeni, tavaly, ön igyekezik ismét a kastélyból
eltávolítani? De mit vétettem én önnek? Miért
akar családomtól minden áron eltávolítani engem?

Mindenki meglepetéssel figyelt reám s egyik
sem igyekezett félbeszakítani.

Pár percnyi szünet állott be; ekkor néném
bosszusan így kiáltott fel:

— Én istenem, tudtam én mindig, hogy e
gyermeket csak az én kinszásomra teremtd!

(Folytatása köv.)

Korunk szellemóriásai.

II.

Mazzini.

(□) Pisa falai közt, melyekre egykor átkait
szórta a „Divina Commedia“ költője, ismeretlenül,
elrejtőzve halt meg egy évvel ezelőtt az „utolsó
római“ kinek neve csak nem rég félelemmel tölt-
tötte el Európa összes kényurait. A halál-híre mély

Kaucz és Kerkapoly bezzeg nem zavarodtak
bele. Mennyire lehet azonban az ellenzék meg-
elégedve az „Ellenör“-nek Ghiczy beszédéről
írt e necrologjával, nem kutatjuk; mi megva-
gyunk vele elégedve.

Mi a Tisza beszédét illeti, ő azt mon-
dotta egy helyütt beszédében a nemzeti bank-
ra vonatkozólag, hogy a pofonütést úgy üsse
vissza Magyarország, hogy századok múlva is
érezzék. Pár igénytelen szó és Tiszát még is
jellemzi: a jobboldali szónokok is megcziro-
gatták az ellenzéket és Tisza rendre pofozta
őket. Gyönyörködtek az ellenzék vezérférfiá-
nak magas emelkedettségében. Különbben e
pártfői szónoklatnak sok különös része volt; egy he-
lyen egész komolysággal kérte Tisza a házat,
hogy ne higgyen a Kerkapoly beszédének. Egy
kissé furcsa! Hogy Kerkapoly mily őszintén
szólt s mil pozitív kézzel fogható adatokra
fektette reményeit, azt az ellenzéki sajtó is
elismerte, Tisza azonban azt mondja minden
okadatolás nélkül, hogy „ne higgyenek ne-
ki.“ Ily hóbortos nyilatkozat, ha egy másod-
rangú egyéntől jó, nevet rajta a ház, mivel
azonban egy tekintélyes párt feje mondta azt,
nemcsak hazánk egy része, hanem a külföld
is megbizik benne s hogy ez ismét mennyit
használ az ország és a kormány hitelének,
könnyű kiszámítani, de azért senki se merje
állítani, hogy az ellenzék rontja az ország
hitelét.

Szóval ilyenmü szónoklati remekkel állott
ki a csatasíkra az ellenzék. A lefolyt budget-
vita nemcsak pusztá vitatkozás, hanem a pár-
tok szellemi erejének összemérése volt. Ki a
győzelem? Ki az országgyűlési nemes harczot
figyelemmel kísérte könnyen adhat rá teleletet.

— Országgyűlés. Pest, jan. 30. Az általános
budgetvita ma befejeztetett. Még az előadó és az
indítványozók szólnak, mikén a ház holnap remél-
hetőleg átesik.

A mai ülésben Madarász felszólalása adott el-
nöki rendreutastásra okot. Madarász ugyanis a köz-
erkölcselenség nyilvánulásának nevezte azt, hogy a
jobboldal helyeselte a miniszter-elnök azon szavait,
melyekben Szlavy az Ausztriával kötött káposc fenntar-
tását hangsúlyozta. Péchy Tamásnak kifogása volt
a rendre utastás ellen; Somssich helyeselte s a jobb-
oldal hozzájárult e helyesléshez.

fájdalom járta át egész Olaszországot. Valamennyi
párt—a legszélsőbb abszolutistáknak s a pápaság ud-
varoncainak kivételével — egygyé olvadt, az oly so-
kára üldözött összeesküvő iránti tiszteletteljes elis-
merésben. A demócrata párt lapjai lelkes áradozá-
sokban adtak érzelmeiknek kifejezést. „A tiszteletre-
méltó mester sirja számára — így írt egy republi-
canus lap — nincs virágunk; a völgy liloma nem
bir elég tisztasággal, a liget ibolyája elég illattal
arra, hogy hozzá méltó lehessen.“

Az olasz parlament is csatlakozott e nyilat-
kozathoz, részint méltányolni akarván, bár kissé
későn — elköltözött, nagy fiának érdemeit, frészint
azon szándékból, hogy a néperzelem nyilvánulásai-
nak eltompithassa életét. A külföld is meghozta e
sirhoz az elismerés adóját. „A XIX-ik század —
így nyilatkozott maga a conservatív „Standard“ —
kevés kitűnőbb embert látott a becsületen, bár
gyakran hibázó, s reményeiben mindig megalat-
kozott férfunál, ki Pisában elhunyt; s senki ezek
közül nem lón annyira félreismerve s hamisan meg-
ítélve, mint ő. Mi nem igen szeretjük az „összees-
küvő“ nevet. Mi gyakran feledjük, hogy történel-
münkben is volt idő, midőn elődeinknek földalatti
eszközökhöz kellett nyulni, s sötét zugokban össze-
esküdni a szabadság mellett, melyet nyilvános he-
lyen nem lehetett kikiáltaniok. „E g é s z é l e -
temben összeesküvő voltam.“ Kimon-
dát e szavakat? Nem Mazzini, hanem Cavour.
Voltidő, midőn Olaszország becsületen fia az össze-
eszküvésen kívül semmi egyebet nem tehettek, s
ezen időnek akkor ütött legszomorubb órája, midőn
Mazzini férjkorát ért. A verónai congressus azon két-
ségbejött tudatot ébreszté föl az olaszok lelkében,
hogy mitsem remélhetnek a fejedelmek nagylelkü-
ségétől, az államférfiak felvilágosultságától, az ide-
gen népek rokonszenvétől vagy a hazájokbeli köz-
vélemény hatalmától. Olaszország pusztá geog-
raphiai fogalomná lett. Minden olasz érezte magá-
ban, hogy tennie kell valamit hazája sorsának meg-

Mint Tisza Kálmán majd minden beszéde, így a
tegnapi is „személyes“ felszólalást idézett elő. Gr.
Lónyay Menyhért helyreigazítá Tisza több állítását,
mit megint Tisza rectificált, egyik felszólalásnak
sincs kiválóbb érdeke.

Ezen rövid párviadal után a budget-vitában
Mátyus Arisztid beszélt szépen, de hoszadalmasan.
Kiváló sulyt fektetett kritikájában a kereskedelmi
érdekekre, s különösen az entrepot-k s a bank kér-
éseire. Végül a pártviszály káros voltát erősen ki-
emelte.

Utána Gaál Mihály kijelentette, hogy nem akar
bizalmat szavazni a kormány iránt s legcélszerűbb-
nek találá, ha új választás rendeltetnék el. Ezután
Miletics Szvetozár röviden kijelenti, hogy miután a
kormány nemzetiség ellenes politikájával nincs meg-
elégedve, Helfy Ignác határozati javaslatát fogad-
ja el.

— Az országos közoktatási tanács a közép-
tanodai oktatásról szóló törvény javaslatát már ösz-
szeállítá, s Horváth Mihály püspök, mint elnök és
Mészáros Nándor előadó aláírásával kiadta. A javas-
lat 5 fejezetre oszlik, ugymint: a közép-tanodák szer-
vezete; az állami közép-tanodák közigazgatásuk; nem
állami közép-tanodák és magánintézetek.

— A jövő évi költségvetést a pénzügyminis-
ter még az ülésszak berekesztése előtt szándékozik
a képviselőház elé terjesztetni. Ennélfogva az egyes
minisztériumokban már is megkezdették a szükséges
előmunkálatokat, az illető külön költségvetések ösz-
szeállítására. — Ugy hallszik, hogy az egyes minis-
tériumok a legközelebbi évekre előleges kimutatáso-
kat készítettek a tárcájuk által valószínűleg igény-
be veendő rendes és rendkívüli kiadásokról a czélból,
hogy a pénzügyminisztert a jövő évek deficitjének
nagysága iránt tájékozzák. Különösen a közlekedési
minisztérium készített részletes előterjesztést a közle-
kedési eszközök kiegészítésére már legközelebb véghezviendő
munkálatokról.

A székely-székek főkirálybirái a székely
történeti pályadíj-ügy.

A lapszerkesztőségekkel egyenlő fontosságúnak
s hivatali tekintéllyel bíró állásuknál fogva első
sorban illetékeseknek tartom az öt székely-széki igen

jobbításáért. Mazzini-nak egy kortársa sincs, kinek
nevét tisztelettel lehetne említeni, s a ki épen ugy
ne lett volna összeesküvés kísérletekbe elegetve.
A különbség csak az, hogy Mazzini nagyobb tűz-
zel, több szellem-, kitartás- és bizalommal lá-
tott az összeesküvés után, s hogy az állami ujja-
születés utáni buzgóságában soha sem téveszté el
szemei elől a társadalmi és szellemi felszabadi-
tást is.

S végül ugyanazon lap megjegyzi: „Ne ne-
vezzünk szerencsétlennek senkit sem halála előtt!
Mazzini száműzetésben élt, de olasz földön vált
meg az életől. Utolsó lehelete szeretett hazájának
levegőjében történt, utolsó szavai azon ég alatt
hangzottak el, a mely születésénél mosolygott. Hi-
bái s tévedései még emlékeztünkben vannak, s
kétségtelen mégis, hogy bárhol nyugodjanak hamvai,
a jövő nemzedékek, olaszország classicus földjén
járja, külön bucsújárással fognak sirjához elza-
rándokolni...“

Mazzini jellemnagyságának egyik kifolyása
volt, hogy egy pillanatig nem engedte magát fél-
revezettetni a magas czélok által igazolt bármiféle
eszköz használatának jogosultsága felől divatos
phrazisok által. Dicsérni egy harmodiosi-cselekvényt,
miután sikerült, — erre minden időkből a gon-
dolkozók — és költőknek egész serege vállalkozik.
De az erkölcsi jogot, s bizonyos körülmények közt
a fölkelés köteleességét még akkor is elismerni, ha a
siker bizonyossága nem helyezi is közvetlenül az
érvényes jog bélyegét a „lázadó“ műre — ezt csak
az erősebb szellemek tehetik, s Mazzini fényes he-
lyet foglalt közöttük el. „Most és mindig“ — ora
e sempre, — ez volt jelszava. „A martyrság —
mondá — nem gyümölcs, és eredménytelen; min-
den vértanu homlokáról az egyén saját köteleességét
olvassa le“ Egyenesen álló pisai torony volt
Mazzini az általános ingadozásnak és szétszálltat-
rozatlanságnak közepette.

tisztelt főkirálybíró arra, hogy a székely nemzet története megírását, a nemzeti pályadíj-alap összegyűjtésében való kiváló részvétel által előmozdítsák.

Indokolják ezt az ő helyzetük s irodalmi és politikai-erkölcsi fontos tekintetek.

A főkirálybíró Székelyföldön a nép első tisztviselői, barátai, atyjai, nem urai és parancsolói; mintegy, az őskor családi és patriarchalis intézményének ránt maradt tisztos emléke a főkirálybíró, mely a kegyelet és bizalom lánczával fűzi össze a népet az ő fejével s e szép czimben a királyság eszméje a kegyelmességet, a bíróság az igazságos kormányzást fejezi ki s követeli.

A királybírákat a nép kebeléből választotta ki a kormány bizalma, mint tösgyökeres székelyeket, az illető székekben főbírtokosokat, mint a nép jobbjaik közül alakult párttal és népszerűséggel bíró férfiakat; ők azon főtisztok helyein ülnek, kiket egy évenként át maga a század s vitéz székely-nép szabad s önkéntes szavazatával választott és tett fejevé, hogy sorsát a közbizalomra irányított munkásság által a törvények szerint intézzék.

Egy szintén székely vérből való tisztviselői kar környezi őket, melyet a közbizalom a jobbaktól választott ki, az állam mindenkinek kötelességével s rangalásával arányos fizetést ad, mihez a székely nép is adójával járul, kényelmes polgári állást biztosít számukra s őket a törvényhatóságok körében levő legnagyobb tisztességben és kitüntetésben részesíteli.

Mindkettő oldala mellett állnak a székek bizottmányai — az összes népből vagy, értelmiség, társadalmi állás és hazafiai erények által kitűnő férfiak erős sora.

Ez a székelyi tisztí kar polgári helyzetének körvonala.

A székek e nagy erkölcsi és anyagi erővel bíró testületeitől jogosan várhatja a nép, megköveteli a nemzeti irodalom nagy és szent érdeke, hogy az indítványozott s már eddig is egy imposans számú értelmiség által áldozó hozzájárulással pártolt eszmét, a székely nemzeti pályadíj-ügyet, mint a székely történet megírása alapfeltételi bizottmányi gyűléseiben és a tisztségeken erős karra s buzgó szívvél pártolás alá vegyék.

A székekbeli tisztok, mint kormányzati közegek s a végrehajtó hatalom törvényes szervei, inkább csak mint rendelkezők, mint gyakran súlyos polgári kötelességek teljesítői jelennek meg s munkálkodnak a nép előtt: adó, rovat, örökösödési és helyegilletékfizetés, sorozás, fuvar, útszínálás s a felett három, évenként az országos képviselők, esetleg egy-két megüresült hivatali állomásra új tisztviselő választása — ezek a tisztviselők főfunktói, ez azon ismeretes, egyhangú, ritkán kedvelt cselekvési kör, melyben a nép tisztviselői rendszeren forogni és munkálkodni látja. Készségkiváló jó hatáson, bizalmat gerjeszt, a hivatali szokott szigor hatását feledtetni az, hogy most azt fogja látni, hogy a székely nemzet története megírására pályadíj gyűjtésében fáradoznak s mint kedvező helyzetben levők és jobb sorsuk, az áldozatban buzditó példával járnak elől. Ez a nép tisztviselőiben helyezett bizalmának erkölcsi kamata lenne jóért jóval-fizetés, a nép és tisztviselő között egy lelki frigykötés, zálog a jövő kulturai reményeire nézve s a főcéljának hathatós előmozdítása!

Az irodalmi tekinteteket utóbbi nyílt levelemben s az indítvány-cikkben kifejtettem. Itt még csak a politikai-erkölcsi szempontokból egy-két szót.

A székelyek mind nagyobb mérvű kíváncsisága ogy történelmi momentum, mely méltó aggodalmat költ a jobban alkotott szívekben. E vésszel fenyegető Symptoma most harmadszor jelenik meg nagy mérvben a székely nemzet élettörténetében: először történt I. Mátyás király korában Huss János társai következtében, másodszor a Stadion-Bach-kormány magyarító abszolút kormány-rendszere alatt is, és most, alkotmányunk visszaállítására, a nemzeti kormányzás korszakában harmadszor. Ránk, kevés számú és sok ellenségű magyarokra nézve pusztulás és veszély a kivándorlás már magában is; de a mi a Czenk alatt és Duna mellett történik hajdonainkkal, ifjainkkal, az szégyen ránk, meggyalázás az emberiségre! Oly jelenség ez, mit komolyan lelkünkre kell vennünk, legelőször nekünk székelyeknek, kiknek fájni kell vértünk romlása, fajunk apadása, de azután mindjárt a kormánynak, mely felelős a historia és jövő kor előtt azért, ha tén ő is járul olyanoknak elmulasztása által, a mit megtehetne s megtennie kellene, e kivándorlási titkos és nyílt okokhoz.

A kivándorlás okinak, mérvének, következményeinek kitudására és megállapítására egyes bizottmányi vagy főtisztíjtelentés és hírlapi cikk nem elég, e bajnak forrásaival és gyógyszerivel referensi volumok meg nem ismertek — ide pragmatikus, irott történet kell. Ez a székely történet megírására az egyik mélyebb politikai-erkölcsi indok!

Van egy más tény is, a székelyföldi választók többségének ellenzéki szelleme, a minek okát ellenzéki ámitásban, vesztelgekben, a párttöröközése mélyeiben stb keresik. Befolyással lehetnek az eredményre ezek is, de én úgy hiszem, hogy e nagy dolognál ily kicsinyes személyi tekintetek és Judáspénz nem döntök. Sokkal elágazottabb, mélyebben gyökerező okai vannak ennek s forrásához nem visz el pártzenvedély és pártfelfogás, hanem csak tárgyilagossá nyugodt elmélkedés, a székely társadal-

mi viszonyok és hajdani politikai intézmények tanulmányozása és a székely nép természete és genius-isa ismerése.

A székelyeknek földje, éghajlata, életmódja és erkölcsi, birtoklási és gazdasági rendszere, osztályi és örökösödési törvényei olyanok, a minőkre a magyar királyságban sehol nem találunk. E sajátosság állapotához volt alkalmazva hajdan közigazgatása, törvénykezése, állami közteher-viselése, szóval egész polgári élete. A törvényhozás és minden idők alkotmányos kormányai megengedtek e népnek annyit, a mennyit, az ő önfenntartási érdeke és sajátosság állami helyzetük szükségképpen megkívánt. Most e helyi, elimaticus, életmódbeli sajátosság és specifikus székely-ös intézmények mellőzése, a nyugati országoktól átvett intézmények rájuk is alkalmazva vannak közigazgatásban, törvénykezésben, birtoklásban és örökösödésben szóval: polgári életük minden ágazatában.

Ezek a nemzetet egy egészen más jogi és polgári életkörbe áthelyező intézkedések a székelyek kebelében általános aggodalomra adnak okot, féltik nemzetiségüket, fiaikat és örökségeiket, kétkednek, a jövőben, vissza álmádoznak a multakra: régi intézményeik mellett ezer évig éltek e földön, vajjon mint lesz az újakkal állapotjuk? — kérdezik uton-utófélen egymástól. Az új intézményeket megkedveltetni a tisztviselők és bírák dolga lenne, de erre idő kell, bölcsesség és a kedélyek nyugodtsága; erre a tisztviselők és pártok ritkán gondolnak s nem igen munkálkodnak.

A székely népnek politikai gondolkodását helyes irányban terelni, a pártok küzdalmi terét és célját rectificálni, csak a nemzet történetének pragmatikus alapokon megírása lenne képes...

Vajha figyelemre lenne méltatva szavam, a ki mellék érdekek nélkül egyedül a nemzet i és magyar államügy érdekeitől lekesítve tévém papírra e néhány gondolatot.

Együttal harmadik nyilvános közlemény gyanánt ide jegyezi a székely pályadíj-alap mai napig való gyarapodását: mult szombaton takarékpénztárba tettem 245 frt 86 kr ez a 66 nem fizetett ígéretekkel tesz 304 frt 94 krt, azután az „Erdély” szerkesztősége beküldött egy 10 frankos aranyat, Német László Déváról 1 aranyat, Simén Domokos 1 frt, Lónhárt Ferencz 10 frt, Keserő Mózes 10 frt, Végh Sámuel 15 frt, Szász Béla 3 frt, Dr. Hincz György gyógyszerész 3 frt, Dr. Maizner János 5 frt, Szász Gyula egy 20 frankos aranyat, Popini Nándor 3 frt; Láposi Márton 1 frt, Müller Dániel 2 frt, Szász Gerő egy aranyat, Szász Domokos 1 aranyat, Stein János 5 frt, Wagner Frigyes 1 aranyat, Berde Áron 10 frt, Zsombori János 2 frt, Bánya Károly 1 frt. A cs. kir. arany mai börzei értéke 5 frt, 18 kr, kipótolvá, a 10 frankos aranyat 4 frt 33 kr, a 20 frankost 8 frt 65 kr börzei értékbe számítva. Takarékpénztárba tettem 75 frtot 70 kr, fizetetlen maradt az újabb gyűjtésből 31 frt és így ma az előlított célra kamatoz 321 frt, 56 kr, a közelebbi közléskor fizetetlen maradt 59 forint 8 krajczárhoz adva a most fizetett 31 frthoz s mindkét hátralékhoz e betételeket csatolva, ma a székely pályadíj-alap tesz: 411 forintot 64 krt o. é.

Kolozsvárt, január 31-én 1873.

Jakab Elek.

Kerkapoly pénzügyminiszter beszéde a képviselőház f. hó 27-diki ülésén.

(Folytatás.)

Végre marad a rendkívülinél mutatkozó hiány. Annak mikénti fedezésére rámutatott a pénzügyi bizottság egészen és nagyban a fedezés egyéb módja alig ha fog mutatkozni. Hogy az mivel és miként legyen kiegészíthető, vagy talán a szükséglet némi részben leszállítható, azt engedje meg a t. ház, ha a részletes vitától és tárgyalástól is várom és tartom függőben. Annyi bizonyos, hogy az ingó államvagyon ma vagy 12 millió frt, ebből valamint annak megmondolásából, hogy ezzel forrásaink még nincsenek kimerítve, én azon reményt táplálom, hogy ez évre a rendkívüliek rovatánál mutatkozó hiány fedezéséről is lehet ezen hiánynak számszerű megállapítása után megfelelőleg gondoskodni.

De ez t. ház a kisebb feladat. A nagyobb feladat, véleményem szerint annak megállapítása, mi történnék financiaiális állapotunk állandó javítására a jövődre nézve. (Halljuk!)

E tekintetben szerencsésnek tartom magamat, hogy nagyban és egészen az ellenzéki részről kifejezésre hozott felfogásokkal is egyetérthetek.

Én is azt hiszem t. ház, hogyha hiba, hogy eddig bevételeink direkt emeléséről kevésbé gondoskodtunk, ha hiba, hogy 1868 óta a mikor az állami bevételek emelésére is célzott némi módosításoknál fogadtattott el ideiglen az akkor divatozott adórendszer, e téren alig történt valami, úgy még nagyobb hiba volna, ha most a helyzet nyomása alatt pénzügyi reformot követelnénk, szorgosan és sürgetőleg követelnénk; de csakis ezt.

A pénzügyi tudomány úgy mint elmélet, úgy is mint gyakorlat tulajdonképen csak arra van hivatva, hogy az állam szükségletét lehetőleg arányban tartsa, azt az állam vagyoni erejével akként igyekszik fedezni a létező forrásokból, hogy a ter-

het lehetőleg igazságosan megossza, s annál fogva is kevésbé nyomasztóvá tegye s egyszersmind olyanán, mely azon forrást a helyett, hogy apasztaná, legalább a mennyire indirekt hatásával teheti, gazdagabbá tegye. (Helyeslés.) De ezen forrásoknak ápolása nem az ő dolga, vagy legalább nem kizárólag az ővé.

Itt áll az, hogy az állam egész politikai s minden instituciója kooperál arra. Azért t. ház azt gondolom, hogy midőn rendes pénzügyi állapotokat akarunk teremteni, ne hangoztassuk csak a pénzügyi reformot, de menjünk egy-két fokkal tovább, hangoztassuk a közigazgatási reformot, hangoztassuk állami institucióinknak adeaquantá tételét, (Élénk helyeslés.) különben a felszínen maradunk, különben segíteni fogunk egy-két évre azért, hogy megbánjuk 3—4 év múlva. (Helyeslés.)

Nem tagadhatni, hogy ez ország per emenciam földmívelő ország. De épen azért ne csodálkozzék senki, ha tiszta bevételeinknek egészen egy negyedét a földadóból vesszük. Mert minden ország onnan veszi azt, a mi nála elős. De épen azért kell, hogy kiváló gondunk legyen a földmívelésre. Mit tettünk e téren eddig, eleget tettünk-e nem-e, helyesen tettünk-e nem-e? Én azt hiszem, hogy a legfőbb, a mi e tekintetben a földmívelés érdekében történt, két pontban kulminál. Nem hiszem, hogy mindenki egy értelemben ne lenne velem az iránt, hogy a földmívelés érdekében eddig tett dolgaink egyik legjelentékenyebbje azon közbenső vámsorompó eltüntetése, mely bennünket Ausztriától elválasztott. Azt hiszem, hogy daczára azon sok konzequenciának, mely ebből foly, senki sincs közöttünk, ki e kérdés gondos tanulmányozása után megértve azon konzequenciákat, melyek ama sorompó fönnállásából folytak, s melyeket annak újbóli föllállítását ismét maga után vonna, annak újbóli föllállítását kívánna.

A másik nagy dolog, mit földmívelésünk érdekében tettünk, közlekedési eszközeinknek temérdek szaporításában áll. Ez az, a mi földmívelésünket különösen az utóbbi években annyira emelte. Elég ez t. ház? szerintem nem. E téren még nekünk sokra van szükségünk. Közlekedési eszközeink különösen a vasutépítés téren óriási mérvben szaporodtak, de nem is említve azt, hogy nem mindig a forgalmi szükséglet határozta és szabta meg azoknak irányát, (Közbeszólás balfelől: Fájdalom igaz!) sokszor stratégikus tekintetek (Zaj balfelől), mint előttem is megemlítettett, döntőleg hatottak azok irányának megállapítására, csak azt emelem ki, hogy ezeknek kiegészítetlen volta, a hálózatnak magának összhangba nem hozatala igen jelentékeny baj; de még jelentékenyebb baj ennél az, hogy legtöbb vasutaink igen nehezen megközelíthetők az év nagy részében; a vasutakhoz vezető kútutaink elhanyagolása vagy legalább a rölök gondoskodásnak jövőre lett elhalasztása bajaink egyik legnagyobbika. (Igaz! Ugy van! balfelől.) De t. ház talán még nagyobb a hiány, talán még nagyobb a hiba, a mulasztás a vízipítés téren, a miért talán csak az ment beünnöket, hogy úgy is általános a meggyőződés, hogy többet is tettünk, mint mennyit kellett volna, tehát, ha még ezt is felölöljük, hova jutunk — ismételem általán legnagyobb mértékben érzett hiba, az hogy nagyon keveset tettünk vízünkért. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Azon sorrend, melyben kútutainkat kiépítjük, vízeinket szabályozzuk, nem közönyös. Véleményem szerint hibás számítás és tiszta tékozlás előbb építeni az alföldön a kútutakat, mintsem az utépítési anyag szállításának megkönnyítésére a vizek szabályozása által megtettük, a mit lehet, és mert lehet, kell is. (Helyeslés.) A kormány felfogása szerint, oly okokból, melyek annak idején lesznek kifejtendők, a jövőben még 65—66 mértföldnyi vasutnak állami költségén kell kiépítenünk vagy 45 millió frtnyi költségen. Engedélyezés útján létesítendő 532 mértföldnyi, ahhoz a mi már van. (Mozgás.) Ez nem a legközelebbi évek feladata, hanem azt közölöz, hogy legyen kiépítve az egész vasuti hálózat, a mely most hiányos. A vízi munkálatok, mennyiben a hálózást szolgálják és 25 és 1/2 milliónyi állami s vagy 30 millió társulati uton fedezendő kiadást kívánnak. Az államutak építése kíván vagy 24 milliót több mint 200 mértföldnyi új kút létesítésére, a mely mind vasutához vezet, az együtt 463 millió frt. Nagy, megdöbbentő összeg, de nem arra való, hogy 2—3 év alatt kiadassék, hanem arra, hogy az egész hálózat létesítessék, hosszú idők során kombinative a mikor annak ideje elérkezik. A t. ház bölcsessége határozza el, mikor mit lát innárra szükségesnek és időszerűnek is, s akkor elrendelendi azt azon tudattal, hogy nem bánja meg, hogy épen ott s nem másutt építettünk. (Helyeslés.) Ez az, a mi közlekedési eszközöket illeti.

De t. ház ezzel a dolognak nincsen vége. Ha valaki megjárja a természet által annyira gazdagon megáldott Erdélyt, s megnézi annak bérzeit, akkor valóban lehetetlen, hogy mély szomorúság ne fogja el lelkét, hogy ott alkotás helyett inkább pusztítást lát, és hogy azon bérzeteket, melyek a világ legszebb vidékeivel versenyezhetnek, ha erdővel lennének borítva, kecskerágta cserjék fődik, hogy még a föld-sarjadásnak lehetősége sincsen meg, és hogy az alkotást már pusztítás kell hogy megelőzze. Erdőtörvény kell nekünk mindennek előtt. (Élénk helyeslés.) Egy erdőtörvénynek nemcsak meghozatala, de kellő kezelése is elsőrendű szükség ezen országban, és

meg vagyok győződve arról, hogy földmívelési és klimatikus bajaink is, ha nem is az egész országban, de annak legalább egy részében jelentékenyen javulnának. (Helyeslés.)

Mi földmívelő ország vagyunk és iparunk is földmívelési iparból áll. Mi következik ebből? Az hogy ha az Isten nem ad jó időjárást, nem lesz semmi termésünk, nem lesz semmi iparunk, mert mindkettőnek feltétele ugyanaz. Ha nálunk nincs gabona-termés, nincs liszt-ipar, nincs szesz égetés, nincs sörfőzés.

Ha nincs répatermés nincs cukorgyártás. Pedig ezekben állanak iparágaink és mivel ezek fogyasztják a kőszent, szinte kizárólag, meghanyatlik az ennek termelése is. Mi következik ebből? Az, hogy szállítás sincs, hogy vasutaink nem jövedelmeznek, tehát nagy subvenczióra szorulnak. És mi következik más irányban? Az, hogy nálunk a vasutak és azok kezelése sokkal többbe kerül, mint kerülne akkor ha nem volnának csak földmívelő ország. Hogyan kell nálunk a forgalmi eszközökről gondoskodni? Körülbelül úgy, mint egy látogatottabb fűdőben a szállásról, hogy elegendő szállás legyen 6 hétig, midőn tömegesen jön a vendég, de azután üres maradjon valamennyi. Így kell nálunk a forgalmi eszközökről gondoskodni, hogy két-három hónap alatt kibordják ezen országunk egész fölös termését, azután pedig heverjenek, és ezen kívül, hogy folyton megrakva járjanak ugyan kifelé mindig egy irányban, de vissza jöve üressen. (Helyeslés.) Ez a kezelést óriási módon megrágitja és a befektetéseket roppant mérvben fokozza Ez az oka annak, hogy iparunk fejlettségére kell elkövetni mindent, a mi csak tőlünk telik. És mit tegyünk, mit kell tennünk e végre? (Halljuk!)

Én a felvirágzásnak egyik legnagyobb akadályát az intellektuális erők hiányában látom. A politichnikum és egyéb szakoskolák felállításával segíteni iparkodtunk ezen a bajon és az ifju nemzedék nagy szemmel vetette magát e pályára, hála istennek. E baj tehát olyan, mely meg fog gyógyulni.

De az egyes erők önmagukban gyengék. És nálunk a pénzerő hiányzik és pótlását csak is a társulástól várhatjuk.

(Folyt. köv.)

Adóügyi törvényjavaslatok.

A képviselőház jan. 31. ülésében Kerkapoly pénzügyminiszter előterjesztette az új pénzügyi törvényjavaslatokat, melyeknek tartalmát ezennel közöljük olvasóinkkal:

A házadóról szóló 1868, XXII. t. c. némely rendelkezésének módosítása tárgyában készült törvényjavaslat két pontból áll.

— A javaslat szerint jövőre a szoros értelemben vett lakbéréken kívül bevallandók azon összegek is, melyeket a lakbérből a) vízvezeték, világítás szeméthyordás stb. b) átalakítás, előbbeni karba visszahelyezés stb. költségei fejében fizetnek. — Az adó-kivetésnél a) alatti költségek összegének azon része, mely a lakbérnek 60/100-át meghaladja, a b) alatti költségek pedig egészen a lakbérjövdelem kiegészítő részének tekintetnek. A javaslat a törvény megsegesére vetett büntetéseket megsúlyosbitja; egyszersmind elrendeli, hogy fűlészólamási bizottság minden pénzügyi igazgatóság székhelyén alakítsassék. E bizottság elnöke ugyanaz, ki a jövdelemadó tagja szintén az, kiket a pénzügyminiszter, a jövdelemadó fűlészólamási bizottsága kinevezett. Másik két tagot a fűlészólamó köteles az esküdtzéki képességgel bíró polgárok sorából választani; a tollvírvét, kinek nincs szavazata, a miniszter nevezi ki.

A bizottság elnöke s két kinevezett tagja egyenként 50 frt. napidíjat huz. A javaslatához csatolt terjedelmes indoklás azt mondja, hogy a novella célja nem a házberadó emelése, hanem a visszaélések meggátlása s a kezelés költségeinek csökkentése. Elfogadása esetén a házjövdelem bevételei mintegy 2.000.000 frttal fognak növekedni. Kivétési költségei pedig 2000 frttal lejjebb szállani. Azon állításra nézve, hogy Budapesten a házberadó jövedelme nem oly mérvben nő, mint ezt a város anyagi helyzetének emelkedése után várhatni, az indoklás megjegyzi, hogy Budapesten a házberadó 1868 óta, midőn csak 1.894.844 frtot tőn, 1872-ben már 2.589.882 forintrá emelkedett. — A nagyobb emelkedést a gyarak törvényszerű adómentesége s azon körülmény gátolja, hogy lebontott épületek után 1868 óta 287.378 frtot kelle törölni, hogy a helyeikre épített új épületek, melyek után 456.749 frtot járna, adómentesek.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

A zajzoni bíróválasztás.

Folyó év jan. hó 19-ikén megjelenik Zajzon községében a kerületi felügyelő és legelőször is a 3 évi község számadást vette elő és azt felolvasván minden behatóbb további megvizsgálatás nélkül a képvisellel aláíratta, fennhagyván neki a jogot, hogy ha a számadásban valami nem tetszik, egymással veszedkedhet sőt hajba is kerekedhetik. Ezután mindjárt felhívta a képvisellet a bírói választásra, megnevezvén az általa már megállapított három bírójelöltet. De alig hogy a kerületi felügyelő

biró jelöltek megnevezte, azok közül egy mindjárt felállott és leköszönt, kérvén a felügyelőt helyébe egy más érdemesebbet kijelölni, de nem nyert meghallgatást. Azután felszólalt a képviselő, kérvén a kerületi felügyelőt, hogy tegyen más birójelölteket, mert az egyik candidatus a relaxált adópénzek miatt erősen compromittálva van, a második le is köszönt; a harmadik pedig nem bírja bizalmokat és így a képviselő nem tud és nem fog birót választani. De mind hasztalan, a kerületi felügyelő komolyan megmaradt feltett szándékánál, azt adván okul: „hogy neki a főbiró ur parancsolta meg, hogy csak ezeket tegye candidátúrába és csak ezek közül választasson is.” Erre az irodában nagy zaj és lármá támadott, mit a „disznóterengéttét”, megantonom én a zajzoni embereket és az elzárattassali fenyegetés valahogy még is lecsillapított.

A lármá és zaj megszűnté után a kerületi felügyelő kiosztotta a czédulákat és a választáshoz fogott. De a felingerült és megrettent képviselők egy része elszárgatta a kapott czédulát és kiment; a bennmaradottakat pedig számára nézve 14-et a kerületi felügyelő, név szerint egyenként maga eleibe szőlítván, ilyen fenyegetéssel „maga sem akar-e választani? huzom ki a képviselőből és többé tagja nem lesz,” rá kényszerítette a választásra. Ez alatt a községbeli gazdák nagy csoportokban összegyűltek az iroda körül az utcán és bent az udvaron, várván a választás eredményét. És a mint a kerületi felügyelő hirdetése után kitűdött, hogy épen az lett biró, a ki a relaxált adópénzek miatt erősen meg van bélyegezve: az udvarról és az utcáról az egybe gyűlt népazonnal az irodába rohant: „tolvaj-sikkasztó” kiáltással, „megette a falut, nem kell nekünk — tartsa meg az inspector magának, le vele, üssük meg,” és olyan pokoli zaj és zavar támadott, a melyet emberi emlékezet óta Zajzonban soha senki nem látott és nem hallott. — A mint értesülve vagyunk, a községbeli gazdák a választás után mindjárt be is mentek Brassóba, a főbiró nrhoz, személyesen és ezen ballatlan birói választás ellen óvást is tettek. Majd annak idejében a protestatio eredményét is közölni fogjuk.

(Nemere.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 1. 1873.

— Király ő felsége az orvos-tanhallgatók segélyegyleti pénztárába kétszáz frtot küldött.

— Kemény Zsigmond jelenleg Erdélyben időz, János fivérével.

— A vallás és közokt. m. kir. minister Baló József, dévai kir. tsvzéki irnokot, a hunyad-zaránd-vármegyei tanfelügyelőséghez tollnokká nevezte ki.

— A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister Dr. Neugebauer Emil, magyar-szebeni k. jogakadémiai helyettes tanárt, a közigazgatási politikából és a magyar közigazgatási jogból egyetemi magántanárná lett kinevezése folytán, ezen minőségben meg erősítette.

— A honvédménházban: Jókai Mór életfogytiglan egy honvédet fog saját költségén tartani.

— Felhívás a nagyerdmű t. cz. közönséghez. Alólirtak egyetünk nevében teljes tisztelettel hívják fel a n. ér. t. cz. közönség becses figyelmét az iparmű-tárlat n. piaci kereskedésére, mely a mellett hogy az igényeket sok tekintetben kielégíti s tömeges látogatásnak örvend, nem marad hátra az sem, hol áldozatkészségével, — bár közvetve — a közérdeket előmozdítja. Így jelenben is a város iránti áldozatkészségének igen szép tizonyítékát megajította, midőn a helybeli önkéntes tűzoltó-egylet javára egész február havi brutto bevételénél 5%-át nemesen felajánlotta. Itt az alkalom, midőn a n. érdemű t. cz. közönség saját szükségét jutányosan és jó készítményekkel elégitve ki, egyetünknek is tetemes hasznot szerezhet, mit hogy meg is fog tenni a nevezett kereskedés alkalomszerű igénybevétele által arról, egyetünk iránt már eddig tanusított érdeklődése perczig sem enged kétkedünk. Kolozsvárt, jan. 30. 1873. a kolozvári önkéntes tűzoltó-egylet főpáncsnoka, Minorich Károly, segédtszjtje Biró Endre.

— Nyílt köszönet. Neuman József népének urnak, ki nem sajnálotta idegen létele egy egész estvéli jövedelmét folyó hó 13-án az önkéntes tűzoltó egylet javára engedni át, és így 109 forinttal gyarapítani az egylet pénztárát. Ha köszönettel fogadjuk az adományokat azoktól, ki helybeliek, mi-eink akkor hálátlanság lenne meg nem emlékezni azon férfiról, ki bár ideig — óráig volt városunknak lakója, jószágát azon rövid idő alatt is igyekezett kiaknálni. Fogadja Neuman ur egyetünk nevében forró köszönetünket Kolozsvárt, január 30-án 1873. Az önkéntes tűzoltó egylet főparancsnoka Minorich Károly, segédtszjtje Biró Endre.

— Halmi Ferencz a nemzeti színházban a „Fenn az erna” nincsen kas. Szigligeti-féle vigjátékban lépett föl másodszor még nagyobb külső sikerrel, mint első ízben. A közönség nyílt jelenetekben élénken kitapsolta, sőt a magasból buzditásul egy trikolor szalagu koszorúval is megajándékozta. Vendég a könyvelő Rejteit helyes fellogással ábrázolta, gyors beszéde mellett igyekezett életet is önteni játékába, egyszerű, szabatos szavallatával színezi is, mi meglehetősen sikerült. Halmi ur nem yonakodunk imémetni, hogy tehetséges fiatal színész,

ki szorgalommal, igyekezettel, tanulással még igen hasznos tagja lehet nemzeti színházunknak. Ezuttal természetesen még nincs kiforva és igen tévedne, ha mind a közönség tapsát, mind a kritika méltatását nem egyből fogadná, mint előleget a jövőre.

— Elismerés. A „Victoriá”-nál biztosított kassza épületeink, névszerint ötkövi műmalmom e hó 22-én, ismeretlen okból tüzet kapván, mindezzel együtt. Köszönetet és elismerést kell mondanom a victoriának, mely a tüzeset után azonnal intézkedett a becsüre nézt, s három megtérítésül minden késedelem nélkül kifizetett kilenczezer e. é. forintot. E mindenek felett gyors és loyális eljárást a közönség tudomására hozva a victoriát a legmelegebben ajánlhatom polgártársaim figyelmébe. Sewald Rudolf.

— A miniszterek. Gróf Zichy József kereskedelmi miniszter erős meghülés következtében néhány napig a szobában maradni kénytelen. — Tóth Vilmos belügyminiszter egészsége már annyira helyreállt, hogy e hó 28-án az egész napot ágyon kívül tölthet.

— A jogász bál, mely évek óta a farsangi vigalmak fénypontját képezi, hétfőn e hó 3-án fog megtartani. A redout fényesen díszlő terme, — reméljük — oly szép társaság befogadására nyílik fel ezuttal, mely a jónévű ifjusági bál heradni nem tudó virágaihoz: újabb s talán fényesebb koszorúkat tűz s a jogászsegélyegylet tényleges megvalósítását lehetővé teszi.

— Tegnap a színházban „Párisi élet” című operette adatott. Hogy mi véleményünk e circusból oprettékről tudják olvasniuk; a tegnapi sem méltatnók szóra, ha az illemnek még e sületlenségekben is megszokott határait a tegnapi előadás nem lépte volna túl, különösen Marcell játékára mondjuk ezt, kinek a tenger nagy nevével levő jelenetét lehetetlen, hogy a leghatározottabban ne kárhóztassuk. A színház a nemzet iskolája, őrizke djünk lealacsonyításáról, mi a comediasnak szabad, nem szabad a színésznek.

— Az Eötvös-szoborra eddig 39.415 frt 16 kr. s ércpénzben 678 frt 82 kr. gyűlt be.

— A pestvárosi kényszerdolgozatban a mult 1872. év alatt a kényszermunkára ítélték által kényszerített munkák után 16.883 frt 50 kr. munkadíj folyt be; ösztöndíjakra a kényszermunkások közt ki- osztott 3028 frt 44 kr., maradt tiszta bevétel 13855 frt 6 kr. 1871. évben a kényszermunkások nagyobb száma mellett összesen 8326 frt 79 munkadíj folyt be, ebből ösztöndíjakra 2914 frt 77 adadt ki, tiszta bevétel maradt 541. frt 2 kr., tehát az 1872-ki eredmény 8443 frt 4 krral haladja az 1871-dikét.

— A szebeni reáltanoda egyik hallgatója mult hó 29-én pisztolyal szíven lötte magát. E lépésre állítólag azon félelem vitte, hogy ő tébolyodásba fog esni.

— Szerkesztői irodánkat a mai napon Bel farkas utca 17. számú házának emelétébe tettük át. A lap szellemi részét illető közleményeket tehát jövőre ide kérjük intézni.

— A püspöki conferentiák bevégeztek és Simor bgrprimás ma délután Esztergomba visszautazott.

— A müncheni községtanács nagy üléstermét freskokkal fogják díszíteni, s Piloty bízták meg egy festmény elkészítésére, mely München város allegorikus történetét ábrázolja.

— A hadsereg nyugdíjazására vonatkozó törvényjavaslat már megnyerte a legfelsőbb, szentesítést s legközelebb elő fog terjesztetni a delegatiók ülésében. E törvény sokkal kedvezőbb, mint az eddig érvényben álló. Eddig ugyanis a tisztek nyugdíjaztatásánál 200 frt vétetett föl alapul, míg az új törvény szerint 300 frt fog alapul fölvetetni, s ez 10 évi szolgálat után fokozatosan emeltetni fog. A legénység ellátása tekintetében is javítások vannak kilátásba.

— Mi az az „ügyész”? Mindjárt meglátjuk. — A váci fegyház igazgatója felad egy csomagot a vasútra ily cím alatt: „Tekintetes kir. ügyész urnak. Sopronyban.” — A sopronyi állomás főnök nagyot néz a csomagon: vajon ki legyen az az „Ügyész”? — soha híret sem hallotta ennek az urnak Sopron városában. Előjön? egy magyar „bakter” (vannak magyarok is tisztásgen lóvók) — Nosza: hej! Was ist das „Ügyész”? — Talán ügynök nagyságos! — Ja ja so was wird's sein. — No hát az annyit tesz mint Agent, magyarázza meg a bakteri tolmács. — Erre kalamust kap a felvilágosított Stationschef — a ki január eleje óta kötelezve van magyarul tudni — s nagy mérgesen ráír a váci, fegyintézet igazgatójára egy darab magyar nyomtatványon a mint következő: Zur Nachricht! „Die Sendung erligt hier noch unbezogen, weil kein Adressat angegeben. Da „Ügyész” (kétser aláhuzva) (Agent heiszt, welches wohl den Character, doch keine Person bezeichnert. Ödenburg den 20. ten Jan. 1873. (kixkrax) Station-Chef — Quod demonstrandum erat. Egyébiránt a magyar nyelv tudására kötelező miniszteri rendelet minden Stationschef uraság papirkosarában meg van, s nagyon jól érzi magát.

— Helyes iskolai feladványok. Egy párisi leány-növeldeben a napokban a tanítványok követező feladatot kaptak kidolgozás végett: „Egy szabina levele anyjához, egy fiatal római által történt elcsábítása után”. Ezen feladat gyöngöség

tekintetében még ama nem rég elhunyt breslani tanítóért is felülmulja, ki ezt adta fel: „Egy fiatal leány gondolatai egy lovas-hadnagy megpillantásakor.”

— Mennyit ér egy czethal. Egy pör következtében, mely közelebből az Egyesült-Államokban tárgyalatott, e kérdés következőleg fejtetett meg: Egy közép nagyságu czethalból nyerhető 150 tonna zsiradék és 2000 font halcsont. Mindkettőnek értéke körülbelül 11 ezer tallért képvisel.

— A bécsi világkiállításra Erdélyből jelentkeztet kiállító névsora. Brassóból Arkadeon Sámuel, Andráschowszky Efraim, Almási Ferencz, Anzér József, Andronik Androne, asztalosok. Kolozsvárról: Anrósovszky Frigyes, Arz Dániel, Andráschowszky nővérek, Antkó János szígyártó, Akkeszmann Sámuel, timár, Azari Istrán ifj. csizmadia, Angi Ferencz csizmadia. N.-Szebenből: Abrich Károly reáltanodai igazgató, Alkner Hermann. Maros-Vásárhelyről: Almásy Lajos, Andrásy Imre cipész, Apor Károly br. Csikszékéből: Adorján Imréné. Várdotfalva, Adorján Imre. Szászrégenből: Alzner József. N.-Disznód-ról: Auer Mihály.

— Hétlábu malacz. A Sömogyből írják: Nagy-Kanizsán öv. Biernbaumnál egy emse díznó kilencz malacza közt egy hét lábu is van. E természeti ritkaságon kívül feltűnő ez esetben még az is, hogy — mint írják — az emse a hét malacznak ad tápot, míg a hétlábu magától eltaszítja, sőt agyon-tiporta.

— Az osztrák hivatalnok gyűlés bizottsága következő díjosztályzatot ajánl az osztrák hivatalnok számára megalapítani. 1 osztály: 12.000 frt, — 2. osztály: 10.000 frt, — 3. oszt.: 8.000 frt: — 4. oszt. 7.000 és 6000 frt, — 5. oszt. 5.500 és 4.500 frt. — 6. oszt. 3.600, 3.300 és 3000; — 7. osztály 2.800. 2.600 és 2.400; 8 oszt. 2.200, 2000 és 1800: — 9. oszt. 1.600, 1.400 és 1.200. — 10 oszt. 1000, 800 és 600 frt évi fizetéssel. Az ötödik osztálytól lefelé szálláspénz fejében szolgálati pótlék ezimen részesülne az 5. osztály: 1000 — a 6. oszt. 800, — a 7. oszt. 700, — a 8. oszt. 600, a 9. 500 és a 10 osztály 400 forintban. No ez nem rossz számítás.

— Nyelvyakorlat. A mai hivatalos „Wiener Ztg.” közlése az Ausztria-Magyarország és a siami királyság között kötött kereskedelmi szerződést Nyelvyakorlatul közöljük a szerződés bevezetéséből, a két siami király nevei: Somddet phra Paramindr Maha Chulalonkorn. Pantidr Debia Maha Mongkut Purusiaratane Rajrawiwongse Paribat Warakhattiarajanikarotow Chaturant param Mahachakrabattirajasangkas Parandhamika Maha Rajadhiraj Paramnarth Pabitre Chulalonkorn. A második király rangra hátrább állván, nevei is kevesebbek; ő „második felséget Krom Phra Rajawang Pavar Sathan Mongol-nak hívják. Ép oly könnyű kiejtésűek a szintén szereplő miniszterek nevei; mutatványul azonban ugy hisz-szük annyi is elég.

KÖZGAZDASÁG.

Világkiállítás.

A magyarországi fürdők és ásványforrásoknak a bécsi világkiállításra való képviseltetése érdekében.

Nevezetesebb fürdőbirtokosaink mult hó 12-én dr. Heinrich Nep. János elnöklété alatt ülést tartottak, melyben mindenek előtt örvendetes tudomásul vétetett Hirsler Mór jegyzőnek azon jelentése, hogy a magyar balneologiai collectiv kiállításához eddig 57 kiállító jelentkezett és hogy az e kiállítás költségeire felajánlott összegek 3570 frtra ragnak.

Ezután a mezőgazdasági m. kir. szakbiztos, Wagner László műegyetemi tanár ur bemutatja költségeinek előirányzata kapcsán annak a szekrénynek tervrajzát, melyben a balneologiai kiállításra beküldendő tárgyak el lesznek helyezendők. Mind a költségvetés, mind a tervrajz közhelyesléssel fogadtattak el; szakbiztos urnak szives és sikeres fáradozásaiért az értekezlet köszönetet szarozott meg.

Szóba kerülván a magy. ásványvizek és fürdők jelenlegi állapotáról kiadandó statisztikai tabellának ügye, annak magyar, német, francia- és angol nyelven való szerkesztésére alkalmas egyén fog felkérteni; végleges szövegezésé pedig dr. Patrúány Gergely, dr. Örzovenszky K., továbbá dr. Heinrich N. János, Hirschler Mór és Wágner László m. kir. szakbiztos urra bízott.

Vonatkozással a világkiállítási m. kir. biztosság azon elhatározására, mely szerint a magyarországi ásványvizek a kiállítás területén épített magyar borházban lesznek árusíthatók, a magyar ásvány-források tulajdonosai felszólíttatni határozattak, hogy vizeiket a magyar borházban való eladásá mennen tömegesebben küldjék be. — Egyuttal felkértezt és felhatalmaztatott Wágner László szakbiztos ur, hogy az eladás részletesebb módozatait a magyar kir. biztossággal véglegesen állapítsa meg.

A vizek és fürdők képezeiteinek beküldésére ki tűzendő határidő febr. hó vége felé fog a kiállítókkal közöltetni.

Mintán a balneologiai kiállítás ügyében eddig működött biztosságnak eljárásáért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott volna meg, — egy dr. Heinrich N. János, Hirsler Mór és Édeskuty Lajos urakkal álló biztosság feladatát tétetett: mindazon kér-

dések végleges megoldása, melyek a balneologiai kiállítás ügyében ezental fel fognak merülni; Wágner László kir. szakbiztos ur pedig felkértezt, hogy ezt a biztosságot működésében hathatósan támogassa.

A közönség köréből. *)

Tisztelt szerkesztő ur!

Azt hiszem, kedves köteleességet teljesítek akkor, midőn egyfelől el kell hogy ösmerjem az erdélyi gazdasági egylet azon üdvös eljárását, hogy a szőlőszet terén kinevezetett vándor tanári állomást kivivta, másfelől, hogy oly egyérek ruházta, ki testtel lélekkel a szőlőszetnek él. Alólirt ugyanis testvéremmel elhatároztuk egy szőlő beállítását, megkezdni, megkérők tehát vándor tanár Fekete Pál urat, hogy helyünket Mező-Csávason megtekinteni sziveskedjék, ki is nemcsak a hely alkalmas kiténő fekvéséről biztosított bennünket, hanem készségét nyilvánítja a szőlő utai lejtmerésére; ez is megtörténve, felkérők az utcsinálás vezetésére is; a nevezett tanár ur felhasználva a mostani lauyha telet másfél hét alatt 15.000 öl lejtmerézt, másfél öl szélességű utat mesterialag vezetve megkésztettette.

A fáradhatatlan tanár azonban nem csak velünk osztá meg szentvedélyes szíveségét. Ma láttunk Maros-Szent-Annán is egy ily formán vezetett szőlőt utat bevégezve m. Máriafi Albert ur 10 hold szőlőjén az egész szőlőt megszabályosítva remek utjával. Ily buzgalmu vándor tanárok, kik minden alkalmat felhasználnak az egyesek egy, mint a közszoza felvirágzására, csak előismerésünket s köszönetünket érdemlik ki, mint e helyen köteleességünknek tartottuk nyilvánítani.

Lévén tisztelettel a t. szerkesztő urnak kész szolgálja,

Mező-Csávason, 1873. jan. 26.

Jenei testvérek.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Pesten febr. 1. 10 ó. — p. d. e.

Erkezett febr. 1. 11 ó. 5 p. d. e.

A képviselőház tegnapi ülését Széll Kálmán és Helfy beszédei el-töltötték, azután a budget 317 szóval 33 ellen részletes vita alapjául elfogadtatott.

A Deákpárt tegnapi értekezlete jelentéktelen ügyekkel foglalkozott.

Kerkapoly újabb családi szerencsétlenség miatt tegnap Zalába utazott.

Németország londoni gyárosoknál két millió új fegyvert rendelt meg, melyek rendszere titokban tartatik.

Thiers ohaját fejezte ki Bécsbe jönni; eddig meghívást nem kapott.

Felelés szerkesztő: Szász Béla.

Nyílttér. *)

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

Revalescière Du Barry Londonból.

Minden betegségek gyógyítása gyógyszer és költség nélkül az izletes Revalescière du Barry, mely gyermekeknek és felnőtteknek a gyógyszerek egy ötte nedvresztet sem teszi. Kivonat 76.000 gyógyítási esettől gyomor-, ideg-, altest-, mell-, tüdő-, nyak-, hang-, lélekzész, mirigy-, vese- és hólyag-bántalmakból, melyekből kívánatra másolatok ingyen és bérmentve küldetnek.

64.210. sz. bizonyítvány.

Nápoly, 1862. april. 12.

Uram! Egy szájbetegség folytán hét év óta borzasztó elsoványodott és szenvedő állapotban voltam. Nem voltam képes olvasni vagy írni; tetemen minden ideg resztelt, a rosz emésztés és folytonos álmatlanság folytán örökös idegizgultságban szenvedtem, mely ide oda lözött és nem hagyott egy perczig se békét, a mellett a legnagyobb jokban mélabús voltam, sok orvos kimerítette minden tudományát a nélkül, hogy enyhítette volna szenvedéseimet. Teljesen kétségbeesve próbáltam az ön Revalescière-jét és most, miután 3, hónapig éttem vele, hálát mondok Istennek. A Revalescière a legnagyobb dicsőret érdemli meg, egészségemet végleg helyreállította és arra képesített, hogy helyemet a társaságban ismét elfoglalhattam. Teljes hálaival és tisztelettel.

Marquise de Brehan.

65.715. sz. bizonyítvány.

Páris, 1866. april. 11.

Uram! Leányom a ki igen szenvedő állapotban volt, sem emészteti, sem aludni nem tudott; álmatlanság és gyengeség és ideges izgultságtól egészen oda volt. Most a Revalescière-csokoládé által egészen helyreállt, jó étvágygal, emésztéssel bír oly jó kedvvel, melyt már rég óta nélkülözött. H. de Montlois

72.448. sz. bizonyítvány.

Cádiz, 1868. júnus. 3.

Nem mulasztatom el, önt azon jó hatással értesíteni, melyet az ön Revalescière-csokoládéja nóm állapotára elhozott. Ez sokévi altestfájdalom- és folytonos álmatlanságban szenvedtem. Az ön megbecsülhetlen Revalescière-csokoládé-ja ismét helyreállította.

Moyans Vincenté.

Táplálóból levén mint a hns, a Revalescière felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarította a gyógyszerekben. Bádógszenlezkében fél fontos 1.50, 1 fontos 2.50, 2 fontos 4.50, 5 fontos 10 frt, 12 fns 20, 24 fns 36 frt. Revalescière-lepnyékek, szelenlezkében 2 frt. 50 kr. és 4 frt. 50 k. Revalescière csokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, poiban 120 csészére 10 frt, 28 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társánál Bécs, Wallischgasse S. sz. Kolozsvárt: Binderrnagyszerésnél. Pesten: Törk, Prágában: Fürst J. B. gyben Eder F., Debreczenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, Duna-Földvár: Nadha Pálnál, Károlyváros: Brili F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhely: Pogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Félix-nél, Székesfehérvárott: Dieballa Györgynél, Vágyhelyen: Conglegner Ignác-nál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Agrában: Hagmasok gyógyszerárában, a konkvila bécsi ház postai utalvány vagy utánvét mellett szétküldi.

146—312.

*) A közérdekű felszólalásoknak szánt e rovat alatti közleményekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

*) E rovat alatt közléseért csupa a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget Szerk.

(49) (2-3)
Sz. 95. 1873.
Pályázati hirdetmény.

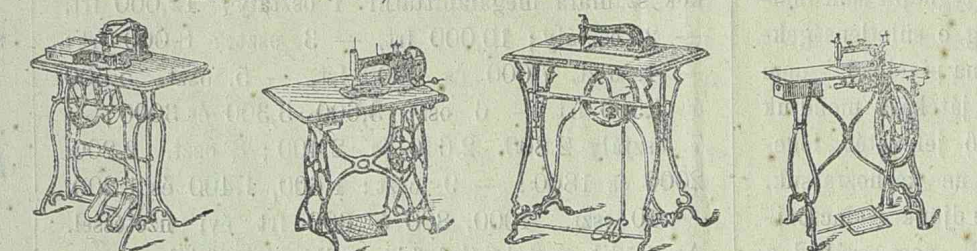
Nemes Tordamegye felső-kertülete Vajda-Szt-Iványi járás szolgabírája köz-
hírré teszi, miszerint:
1) Balai, hozzá csatolandó Póka, Majos és Almás.
2) A Vajda-Szt-Iványi, hozzá csatolandó Toldalag, Unoka és Körtekapu.
3) A Magyar-Fülpesi, hozzá csatolandó, Berecztelke, Abafája és Radnóthfája.
4) A Magyar-Régeni, hozzá csatolandó, Felfalu, Lóvár, Erdő-Szakál és Vécis községekkel, szövetkezett kör-, valamint az alsó- és felső Idecsi aljegyzői állomásra a pályázatokat ezen-
nel megnyitja.
A körjegyzői fizetés a természetben adandó vagy 50 frt. szálláspénz és levélhordó tartáson kívül, a Balai, Vajda-Szt-Iványi és M.-Fülpesi körjegyzői állomásokra nézt 400 o. é. frt.
A M.-Régeni körjegyzői állomásra nézt pedig 500 frt.; az aljegyzői fizetés a természetben adandó lakás, vagy 50 frt. szálláspénz és levélhordó tartáson kívül 200 o. é. frt. évi rendes fizetésben állapított meg.
A pályázni kívánók szabályszerűen felszerelt folyamodványokat, Tordamegye e végre kiküldött szakbizottságának a jegyzői hivatal viselésére minősített bizonyítvánnyal ellátva jelen 1873 február 15-éig a Vajda-Szt-Iványi járás szolgabírájához beadni felhivatnak.
Vajda-Szt-Ivány, 1873. Január 20-n.
NAGY TAMÁS m. p.,
szolgabíró.

(48) (2-3)
Sz. 85. 1873.
szbírói.

Hirdetmény.
Tordamegye Magyarói járás szolgabírója, vonatkozással mult évi Decem-
ber 4-én 2040 sz. alatt kelt hirdet-
ményre, közhírré teszi, miszerint Top-
lica községében a község jegyzői ál-
lomás betöltésére eddig beérkezett pá-
lyázati kérvények eredményt nem biz-
tosítván, ezen községnek képviselő tes-
tülte által közelebb hozott határozata
szerint pályázat nyitattik.
Pályázni kívánók ezuttal az idézett
hirdetményben megszabott kellékeken
kívül kötelesek igazolni jogelmélet és
gyakorlat iránti képzettségüket, miért
is az évi rendes fizetés 600 frt. szabad-

lakás és tűzifa természetbeni kiszolgál-
tatással van felemelve.
Pályázati kérvények benyújtásáért
pedig zárhatáridőül **1. év Február
15-ik napja** tűzetik ki, azontuli
kérvények visszautasítottak.
A Magyarói járás szolgabírójától.
Disznajón, 1873. Január 24-én.
KÁDÁR PÁL, szolgabíró.

(42) (2-3)
**Uj országos vásár
Tövis városában
február-hó 20-án**
engedélyeztetett, mely
fog tartatni.

(234) (37-50)
Ismételten leszállított árak,
havonként 5-10 forintos részlet- vagy készpénz fizetés,
szilárd jótállás és ingyen tanítás mellett
AJÁNLJA
Boér Sándorné nagy varrógép-raktára
Kolozsvárt, bel monostorutca 190 sz. a.

Wheeler & Wilson-, Singer-, Grover & Baker- és Howe Elias-féle,
valamint minden létező és kintünőnek elismert más szerkezetű
varró-gépeit.
Ezen raktárban egy családi használatra, mint üzleti célra,
jelesen: szabó, festő, kárpitos, kalapos keztyűs, cipész, nyerges, szij-
gyártó, szóval minden varrást folytató üzlethez - a szükségletek tekintetbe
vételével - különösen készített **varró-gépek** nagy választékban találhatók.
Ezeket kívül többféle
kötő-gépek,
minden fajta **kézi varró-gépek.**
Most érkeztek új keztyű varró-gépek.

458 9-
MAYER G. A. W.
Párisban kintüetett
fehér mell-szőrpét
legjobb kühüges szüntető szerül orvosilag ajánl-
va, mell- és tüdőbajokban is igen jótékony,
a t. közhírség használatára eladásra készen
tartja. Valódi minőségben kapható Kolozsvárt
Binder Károly Szenthárom-ághoz címzett
gyógyszertárában belmonostorutca a Redoute
során.

Stein János
erdélyi muzeum-egyleti könyvtáruhoz legujabban
érkeztek s nála kaphatók:
Az arany ember.
Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mór. Ára 5 frt.
A komédia elmélete.
A Kisfaludy-társaság által jutalmazott pályamunka.
Irta Névay László. Ára 1 frt.
Ég és föld, vagyis csillagászati földrajz.
A szöveg közé nyomott 70 fametszettel.
Irta Hunfalvy János. Ára 2 frt 50 kr.
Egy tör története.
Regény. Oettinger után fordította Balázs Frigyes. Ára 1 frt 20 kr.
BESZÉLYEK,
német, francia és angol eredeti után fordították többen. Ára 1 frt.
Egy kép a forradalomból.
Elbeszélés. Irta Bolgár Kálmán. Ára 1 frt.
Huszonöt év után.
Tóth Kálmán válogatott költeményei. 2 kötet. Pompás diszkötésben.
Ára 3 frt 20 kr.
A holér kötele.
Irta Petőfi Sándor.
ROBIN HOOD.
Irta James György, fordította Petőfi Sándor. Ára füzve 1 frt 50 kr.
Kötve 2 frt 20 kr.
FAUST.
Goethe tragédiája, magyarra fordította Dóczi Lajos. Ára 1 frt.
Diszkadás füzve 2 frt. Pompás diszkötésben, Kaulbach fényképeivel 4 frt.
Államintézményeink és a kor igényei.
Irta Schwarcz Gyula. III. füzet. Ára 1 frt.
Balassa János.
Történeti elbeszélés az ifjuság számára. Irta György Vilmos. Pompás
diszkötésben. Ára 2 frt 50 kr.
Férfi- nő (L'homme-femme.)
Felelet d' Ideville Henrik urnak. Irta ifj. Dumas Sándor.
A francia eredeti 34. kiadása szerint fordítva. Ára 1 frt.
Irodai fali naptár 1873. évre.
Rom. katolikus és protestáns, görög-orsz és izraelita naptárral, bélyeg-
illeték táblákkal, s a királyhágon inneni rész törvényeskei táblázatos
kimutatásával.
Különös tekintettel hivatali használatra.
Ára 30 kr. Postán küldve 35 kr.

Hallatlan olcsó árak.
(36) (7-*)
Fársangi czikkek!
A legcsinosabb legyezők, bouquet tartók,
világszerte divatos
aczel- és talmi arany-ékszerek,
a melyek csillámlásukban a legvalódibb ékszerrel vetekednek;
mindenféle álarok,
Füzértáncz (Cotillion) jelvények,
legjobb illatszerek, szappanok, hajkenőcsök, fogporok és pépek
a nagy árutárlatban
a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek megtekintésére tisz-
telettel felkéri a t. cz. n. érd. közönséget
Csapó Sándor.
Disztes kirakat.

SCHOPF és LAFFER
fűszer- és csemege-üzletében
Kolozsvárt, belmonostorutczában.
Kül- és belföldi liquerek.

	ft kr.
Thea finum 1 font	3 55
Thea kiváló finom 1 font	7 60
Thea dobozban 1 doboz	1 50
Thea melang csomagban 1 csomag	65
Gyomok liquör 1 üveg	60
Sardina 1 doboz	44
Vizaikra valódi hamburgi 1 font	2 30
Asztrachan vizaikra 1 font	3 80
Souchard-féle Chocholade 1 font	86
Pozsonyi Zwieback 1 font	84
Thea kenyér 1 font	88
Finum márcziusi Sör 1 üveg	28
Valódi elismert jó minőségű császár Sör	34
Strachinó sajt kintünő jó	80
Elismert igen jó Jamaika-Rum 1 kupa	2 80
Cuba-Rum 1 kupa	1 40
Romadour sajt 1 tábla	45
Ementhali sajt 1 font	80
Groi, Parmasan, Eidami, Neufahatel,	
Fromag de brie, Klee sajt és Gorgonzola sajtok.	

(44) (2-2)
Videki megrendelések pontosan teljesítetnek.

(19) (2-*)
Életképességök és erejüket
hányan nem köszönik a Hoffmann-féle malátakészítménynek.
Központi raktár udvari szállító **Hoffmann János** urnál,
Bécs, Kolowratring Nro. 3,
(előbb Körntnerring 11.)
Struszov, nov. 24-én, 1872. Kifüő malátakészítményéből kérek egy újabb küldeményt és pedig: 13 üveg egészségű maláta csoko-
lád kivonatát és egy csomag 60 kros maláta mellbont. Találmányának hatását minden tekintetben kintünőnek jelezhetem.
Saaz, dec. 20 án. Kérem önt 10 doboz maláta csokoláde-por mielőbbi küldésére. Gyermekem-másfél év óta táplálkozik ezzel, s e nagy-
becsű táplálékunk köszöni életképességét és erejét. Midőn öntől örvendős elismerésem meg nem tagadhatom, kérem egyttal stb.
J. W. Laufke.
Kernya, márczius 14-én. Örvendős hatása és üdülése mell-köhögésemnek (mely 1869 és 1871-ben annyira erőt vőn rajtam) s
melyet egyedül csak is az ön maláta-sör kivonatának és bonbonának tulajdoníthatok, legbensőbb hálám kifejezésére ösztönöz: nem fogom elmu-
lasztani a jótékony gyógyszer más szenvedőnek is ajánlani.
Valódi HOFF-féle Maláta-készítmények egyedüli áradója, Kolozsvárt Csiki Kristóf, Dézsen Krémer
Sámuel urnaként.
Valódi Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyleti Könyvtár © Fudatia pontu scara - Cluj-Napoca

(434) (32-*)
BÜKK-FA
Karvázy Gyulánál Kolozsvárt
Egy hosszú öl 20 forint o. é.
Nagyobb megrendelésnél olcsóbb.
Megtekinthető Karvázy József ur
udvarán főtér.